

Kvinner i Rotary

(3-minutter 2021-03-22 i Trondhjem Rotary Klub)

La meg begynne med å sitere Frank J. Devlyn, som har skrevet den beste boken jeg har lest om det å være Rotarianer*, og som var RI-president i 2000-01. Under COL**i 1989, da Rotary endelig åpnet opp for kvinnelige medlemmer, sa han:

"Mine delegater, jeg vil minne dere på at verden i 1989 er veldig annerledes enn verden i 1905. Jeg tror oppriktig at Rotary må tilpasse seg en verden i endring." Det kunne godt vært sagt mange ganger tidligere.

Vedtaket i 1989 var et skjellsettende vedtak for organisasjonen, og virker selvfølgelig på oss i dag, men det lå mye kamp bak kvinnes adgang til Rotary.

Svaret på avgjørelsen var overveldende: I juni 1990 hadde antallet kvinnelige rotarianere steget til over 20.000. Antall kvinnelige medlemmer over hele verden nådde 195 000 i juli 2010 (ca. 16% av rotarianerne) og overgikk 277 000 i juli 2020 (ca. 23%).

Rotary hadde jo vært en organisasjon med bare mannlige medlemmer i 84 år da organisasjonen endelig måtte godta kvinnelige medlemmer. Før den tid var kvinner som ville bidra i Rotary henvist til «Inner Wheel», en forening for hustruer til Rotarymedlemmer. Ikke særlig kvinnesaksorientert. Men mange forsøk på å gjøre organisasjonen vår mer kjønnslikestilt hadde vært gjort tidligere.

Allerede i **1950** foreslo en Rotary-klubb i India til møtet for COL på Rotary Convention 1950 å slette ordet "mann" fra Standard Rotary Club Constitution. Forslaget ble selvfølgelig avvist.

På dagsorden til Council on Legislation i **1964** stod en lovfesting foreslått av en Rotary-klubb i Ceylon (nå Sri Lanka) for å tillate opptak av kvinner til Rotary-klubber. Delegationene stemmer for at den skal trekkes tilbake. To andre forslag for å tillate kvinner å være kvalifisert for æresmedlemskap blir også trukket tilbake.

Etter hvert som flere kvinner begynner å nå høyere stillinger i sine yrker, begynner flere klubber å drive lobbyvirksomhet for kvinnelige medlemmer. En amerikansk Rotary-klubb foreslår å tillate kvinnelige medlemmer i Rotary til COL i **1972**.

Tre separate forslag om å ta opp kvinner i Rotary blir forelagt COL for behandling på Rotary Convention i **1977**. En brasiliansk klubb kommer med et annet forslag om å ta opp kvinner som æresmedlemmer.

Rotary Club i Duarte, California, USA tillater kvinner som medlemmer i strid med RI -lovene. På grunn av dette bruddet ble klubben kastet ut fra Rotary International i mars **1978**.

RI's styre og Rotaryklubber i India, Sverige, Sveits og USA foreslår en lovfesting for å fjerne alle referanser til medlemmene som "mannlige personer" fra RI- og klubbforfatningene i **1980**.

*"Frank Talk, how YOU Can Make a Difference. In Your Career, Your Community and Your World Through membership in Rotary"

**COL= Council of Legislation, Rotary International sitt lovråd

I et søksmål anlagt av Duarte-klubben, avgjør California Superior Court i **1983** til fordel for Rotary International, og opprettholder kjønnsbasert kvalifisering for medlemskap i Rotary-klubber i California. I **1986** reverserer lagmannsretten i California underrettsavgjørelsen og forhindrer fullbyrdelsen av bestemmelsen i California. Høyesterett i California nekter å behandle saken, og den ankes til USAs høyesterett.

4. mai **1987** bestemmer den amerikanske høyesterett at rotaryklubber ikke kan utelukke kvinner fra medlemskap på grunnlag av kjønn. Rotary avgir en policyerklæring om at enhver Rotary-klubb i USA kan gi kvalifiserte kvinner medlemskap.

Rotary Club of Marin Sunrise, California (tidligere Larkspur Landing), er chartret 28. Mai, bare drøye 3 uker etter høyesterettsavgjørelsen.. Det blir den første klubben som har kvinner som chartermedlemmer.

Sylvia Whitlock, fra Rotary Club i Duarte, California, blir den første kvinnelige Rotary klubb-presidenten.

I november **1988** avgir RI-styret en policyerklæring som anerkjenner Rotary-klubbers rett til å ta inn kvinnelige medlemmer basert på en kanadisk lov som ligner den som ble opprettholdt av USAs høyesterett.

I **1989**, på sitt første møte etter den amerikanske høyesterettsavgjørelsen i 1987 stemmer lovgivningsrådet for å eliminere kravet i RI-grunnloven om at medlemskap i Rotary-klubber skal være begrenset til menn. Kvinner er velkomne til rotaryklubber over hele verden.

Per juni **1990** er det rundt 20 200 kvinnelige rotarianere over hele verden.

I juli **1995** ble åtte kvinner distriktsguvernører, de første valgt til denne rollen: Mimi Altman, Gilda Chirafisi, Janet W. Holland, Reba F. Lovrien, Virginia B. Nordby, Donna J. Rapp, Anne Robertson og Olive P. Scott .

Carolyn E. Jones begynner sin periode som den første kvinnen som trustee for Rotary Foundation i **2005**.

2008: Catherine Noyer-Riveau begynner sin periode som den første kvinnen valgt til RI-styret.

2012: Elizabeth S. Demaray begynner sin periode som RI-kasserer, den første kvinnen som tjenestegjør i denne stillingen.

2013 : Anne L. Matthews begynner sin periode som den første kvinnen som RI-vicepresident.

2019: Brenda Marie Cressey begynner sin periode som den første kvinnen som fungerer som nestleder i The Rotary Foundation. I april-juni 2019 fungerer hun som leder for stiftelsen.

2020: I oktober blir Jennifer E. Jones nominert til president, de første kvinnene som er nominert til å være Rotary International President. Hennes periode som president begynner 1. juli 2022.

I år, **2021**, har styret i Rotary International 5 kvinnelige styremedlemmer (directors), av i alt 17 styremedlemmer. Kvinneandelen er altså 29,4 % i RI styret.

Status for kvinner i Rotary 2019

I mitt guvernørår laget jeg en oversikt over status for kvinner i Rotary. (Jeg har ikke for dette 3-minutters innlegget brydd meg om å oppdatere tallene)

22 % kvinnelige Rotarianere

(22 % av 1,2 millioner = 264 000 kvinner i Rotary)

25 % av klubbpresidentene var kvinner.

I dette året hadde Distrikt 2275 185 kvinnelige medlemmer, 16,3 % av Rotarianerne i vårt distrikt var kvinner. & av klubbpresidentene i distriktet var kvinner (13 %).

Kvinner i Rotary i Norge.

Samme år som RI åpnet for kvinnelige medlemmer world-wide (1989) fikk flere Rotaryklubber i Norge kvinnelige medlemmer. Elin Hoel, Kristiansand Vest RK er registrert som den første kvinnelige Rotarianer i Norge.

I 2000 ble Edrund Olaisen, Langesund RK, den første kvinnelige distriktsguvernøren i Norge.

Vi måtte helt fram til 2012 før en kvinne ble leder i NORFO..

TRK og kvinner i Rotary.

Første kvinnelige medlem i Trondhjem Rotary Klub var Grete Komissar. Hun ble medlem på tidlig 90-tall.

Klubben vår har i 5 perioder hatt kvinnelig president, og 4 av våre kvinnelige medlemmer har hatt dette vervet.

Første kvinnelige president i TRK var Eva Grethe Storengen Skaar i 2003-04.

De andre var:

Kari Messelt Ekker 2009-10

Randi Bakken 2010-11

Kari Hovin Kjølle 2015-16

Eva Grethe Storengen Skaar 2017-18

I dag har TRK 10 kvinnelige medlemmer, det utgjør 22,7 % av medlemmene.

Vår klubbs distrikt har bare hatt en kvinnelig guvernør:

Unni Alfei, Kristiansund RK, 2007-08.

Etter redistriktingen har vi ikke hatt kvinnelige guvernører, og det er derfor på tide når Sissel Slettum Bjerke tar over som Guvernør i D2275 i 2023.

Avslutning.

Rotary har utviklet stadig hurtigere hva gjelder kjønnslikestilling, og nå gjenstår bare å få en kvinne inn i toppjobben. I juli neste år tar Jennifer E. Jones over som Rotary International President.

Hun har vært medlem i Rotary Club of Windsor-Roseland i Canada siden 1997, og har en lang liste av høye tillitsverv i Rotary allerede.

For oss norske Rotarianere er det også en stor hendelse når Lena J. Merskaug blir medlem av RI-styret fra samme tidspunkt, juli 2022. Hun blir den første norske kvinnen som RI director (styremedlem).

Det tok «bare» 33 år fra kvinnene kom inn i Rotary til vi får en kvinnelig RI-president. Andelen kvinnelige medlemmer i Rotary er voksende, snart oppe i 25 %, så da kan vi vel forvente en kvinnelig RI-president hvert 4. år framover ?